

Respons

Irak: Situasjonen for sunnimuslimer i Bagdad

- Hvordan er sikkerhetssituasjonen for sunnimuslimer fra Bagdad nå?
- Er situasjonen forverret i senere tid?
- Hva slags overgrep utsettes sunnimuslimer for?
- Hva er omfanget av disse overgrepene?

Denne responsen omhandler forholdene for den fastboende sunnimuslimske befolkningen i Bagdad provins. Forholdene for de sunnimuslimske internflyktningene i provinsen er behandlet i en respons av 28. juni (Landinfo 2016a).

Hvordan er sikkerhetssituasjonen for sunnimuslimer fra Bagdad nå?

Ifølge Joel Wing (2016), som med bloggen *Musings on Iraq* detaljert har fulgt sikkerhetssituasjonen i Irak siden 2008, har angrepene på Bagdad provins (hovedstaden med omland) økt betydelig etter at ISIL i 2016 endret taktikk fra hovedvekt på territoriell ekspansjon til å gå tilbake til klassisk terrorisme. I Bagdad provins skjer det nå daglig angrep på butikker, markeder og andre steder der mange mennesker pleier å samles. I mai var det ifølge Wing 151 angrep med hjemmelagde bomber, 30 bilbombeangrep, ett bombeangrep med motorsykkel, 12 selvmordsbombeangrep og 13 bilbombeangrep, og fokuset for disse angrepene var å utføre masseanslag mot sivile.

Også Jiyad & Knights (2016) påpeker at ISIL nå går tilbake til klassisk terrorisme i Bagdad, etter å ha tapt mye terreng i Bagdads naboprovinser det siste året. Ifølge forfatterne er det ISIL-aktivitet over hele byen, både i de indre og de ytre bydeler. Mest intenst er det i de ytre bydelene, der det er særlig mange ISIL-kollaboratører og flest ISIL-celler. Ifølge Martin (2016), ved Institute for the Study of War, har ISIL trappet opp angrepene sine inne i byen og i forstedene («Bagdad-beltet»). Regjeringsstyrkene og Folkemobiliseringsstyrkene (Hashd al-Shhabi/Popular Mobilisation Units) trapper på sin side opp både antiterror- og den militære aktiviteten.

En høy andel sunnimuslimer er bosatt i forstedene, de såkalte «Bagdad-beltet». Her synes de å være under sterkt press. Allerede i slutten av 2014 meldte Reuters (Parker & Rasheed) om at

svært mange sunnimuslimer bosatt i jordbruksområdene i Bagdads forsteder, hadde rømt bostedene sine under trykket av hærens og militsstyrkenes operasjoner mot ISIL.

De ytre bydelenes beliggenhet nær krigssonene i Anbar og det spenningsfylte Diyala fører til at det blir utplassert store Folkemobiliseringsstyrker her. ISIL har hatt gode forsyningslinjer mellom forstedene og krigssonene, der de inntil nylig hadde kontroll. På den måten har de kunnet rette mye aktivitet innover i Bagdad fra forstedene. At gruppen nå har mistet sine viktige fotfester utenfor Bagdad, kan på sikt svekke handlingsmulighetene deres inne i Bagdad, men så langt har dette ikke kunnet registreres.

Misnøyen blant sunnimuslimene er generelt høy. Ifølge BBCs Jim Muir (2016), som i flere år har dekket Irak, har regjeringen verken reversert tiltakene mot tidligere Baath-medlemmer eller gjennomført effektive tiltak mot de vilkårlige arrestasjonene og fengslingene som sunnimuslimene jevnlig anfører som ankepunkter. Dette, i tillegg til at sunnimuslimene i Bagdad ikke har egne lokale militser, skaper en høy grad av utrygghet blant dem.

Folkemobiliseringsstyrkene, som bl.a. omfatter militser med nær tilknytning til sjiamuslimske politiske aktører, synes å ha stort handlingsrom i Bagdad. ISW (2015) rapporterer om at de har bevegelsesfrihet i både sunni- og sjiadominerte bydeler. Ifølge Rolling Stone (Aikins 2015) frykter politiet disse militsene. Det er en gjennomgående oppfatning at militsene har mulighet til å operere i mange deler av byen og provinsen uten å møte reaksjoner fra myndighetene. De opererer godt synlig og i stort antall (Gopal 2016).

Sunnimuslimene er ikke underlagt noen formelle begrensninger på sin bevegelsesfrihet i byen. Myndighetenes sikkerhetstiltak begrenser likevel bevegelsesfriheten deres på samme måte som for innbyggerne generelt. Enhver kan bevege seg fritt, men alle som gjør det, må nødvendigvis passere gjennom sjekkpunkter. Dem er det mange av. På sjekkpunktene må man oppgi sin identitet, ev. kan man bli avkrevd andre opplysninger i tillegg. National Geographic (2014) rapporterte f.eks. om at man må vise bostedstillatelse for å få reise inn i mange nabolag i Bagdad. Bilførere som ikke kan fremlegge dette, får sine ID-kort inndradd på sjekkpunktet frem til de forlater nabolaget. En velinformert irakisk kilde (2016) påpekte i et møte med Landinfo at dette gjaldt mange sunnidominerte bydeler som Doura, Al Ameri, Saydiya, Al Khadra og Hay Jamia. Han sa at kun personer med bostedskort derfra fikk kjøre inn dit. Denne kontrollen ble innført i 2006 pga. hyppige bombeangrep der. Myndighetene anklager beboere der for å stå bak bilbomber. Beboerne opplever tiltaket som forskjellsbehandling. Kilden mente at ordningen nå var i ferd med å falle bort.

Er situasjonen forverret i senere tid?

Hvorvidt Bagdads sunnimuslimer kan sies å ha fått sin sikkerhetssituasjon forverret i løpet av første halvår 2016, er vanskelig å fastslå eksakt. Til det er informasjonstilfanget for tynt. ISILs høynede aktivitet rammer imidlertid også sunnimuslimer. Ifølge Jiyad & Knights (mai 2016) har ISIL trappet opp intensiteten i bombeangrep nettopp med sikte på å få i gang en hevns spiral mellom sunnier og sjiaer. Man må kunne anta at et økende antall sunnimuslimer er blitt rammet etter at bombeterroreren er blitt intensivert.

UNHCR (2016, s. 4-10) redegjør for de vanligste sikkerhetsutfordringer som sunnimuslimene i Bagdad står overfor, men gir ikke noen indikasjoner på om disse utfordringene har økt eller avtatt i intensitet eller omfang de siste månedene. Det blir riktignok sagt at målrettet vold mot

sunniarabere i Bagdad generelt har tiltatt siden 2014 (s. 9, 10), men det fremgår ikke hvordan tendensen har utviklet seg i første halvår 2016.

UNHCR nevner (s. 4) med henvisning til to rapporter fra 2016 (note 19, Ceasefire Centre for Civilian Rights & Minority rights group international og note 21, Amnesty International) at antallet arrestasjoner med hjemmel i antiterror-loven har økt jevnt med økningen i internflukt de siste årene og at de fleste som rammes, er sunnimuslimer, men her er det Irak generelt som omtales og ikke Bagdad spesielt. Likevel er det trolig at dette mønsteret i høy grad også utspiller seg i Bagdad, med den omfattende antiterror-innsatsen som myndighetene løpende utfører der. Det fremgår ikke klart av rapportene om dette er noe som har økt eller minsket de siste månedene. Ettersom økt terror trolig har medført økt antiterror, er det likevel nærliggende å tro at et økt antall sunnimuslimer vil kunne bli rammet vilkårlig av antiterrortiltakene.

Reuters (Parker 2015a) meldte i oktober 2015 at kidnappinger og vold mot sunnimuslimer da var på vei opp.

Finske utlendingsmyndigheter beskrev i en rapport (Migrationsverket 2015, s. 14-19) ulike typer overgrep mot sunnimuslimer i Bagdad utført av militser knyttet til Folkemobiliseringsstyrkene.

Vi har for første halvår 2016 ikke funnet informasjon som gir grunnlag for å anslå noen tydelig økning eller nedgang i de ulike typene overgrep mot sunnimuslimer. Det foreligger ikke noe sammenfattende informasjon fra dette tidsrommet. Basert på nyhetsoppslag og løpende oppdateringer fra bl.a. FN i løpet av våren, fremstår trusselbildet mot sunnimuslimene nokså tilsvarende situasjonen høsten 2015.

Hva slags overgrep utsettes sunnimuslimer for?

UNHCR (2016, s. 4-10) nevner som typisk forekommende overgrep mot sunnier:¹

- drap og drapstrusler
- å bli jaget fra hus og hjem
- vilkårlige arrestasjoner ut fra tillagt sympati for ISIL
- ulovlig lang varetektsfengsling
- tortur i varetekt
- risiko for å bli idømt dødsstraff for terrorisme i mangelfulle rettssaker
- bortføring
- tortur
- likvidering

¹ Flere av UNHCRs kildehenvisninger om disse overgrepene refererer ikke nødvendigvis til Bagdad, men til andre deler av landet, selv om henvisningene er plassert under en overskrift (s. 4) som spesifikt omhandler Bagdad. Det refereres i stedet bl.a. til lokaliteter i Diyala, Anbar og Salahaddin provinser som har vært under ISIL-kontroll og som er blitt gjenerobret av regjeringsstyrker og samarbeidende militser (note 45 - kildene UN General Assembly 2015, Amnesty International 2015, UN Human Rights Council 2015).

- utkastelse fra bolig
- plyndring og ødeleggelse av privat eiendom.

Det finske Migrationsverket (2015) lister i sin rapport (s. 14-19) opp følgende typer overgrep spesifikt forekommende i Bagdad:

- fordrivelse
- kidnapping
- trakassering på både offisielle og illegale sjekkpunkter
- likvidering
- trakassering på arbeidsplassen.

Blant deres og andre kilder blir det rapportert som følger:

Trakassering, vilkårlige arrestasjoner og ulovlig fengsling

Los Angeles Times (McDonnell 2014) rapporterer om at myndighetenes sikkerhetsstyrker er fryktet for å utføre denne type overgrep i den sunnidominerte Adhamiya bydel i Bagdad. På sett og vis gikk dagliglivet sin vante gang der, men man måtte f.eks. passe på å komme seg i hus innen en viss tid på kvelden, eller risikere å bli arrestert eller skutt. Sjiadominerte militser kunne demonstrere makt ved å paradere i bydelen ved en av de sentrale moskeene, noe som både provoserer og inngir frykt. Amerikanske militære ledere i Irak har ifølge Reuters (Parker 2015b) klaget til landets øverste politiske ledere på bortføringer av sunnimuslimer til illegale fengsler drevet av militser tilknyttet Folkemobiliseringsstyrkene. Klagene har ikke ført frem, og sentrale irakiske politikere har ifølge Parker svart at det ikke er noe de kan gjøre.

Bortføringer, kidnappinger og forsvinninger

Rolling Stone (Aikins 2015) påpeker bortføringer, kidnappinger og forsvinninger og at det dessuten var en sterk økning i slik aktivitet i Bagdad fra sommeren 2014 til høsten 2015. Ifølge en av deres kilder, en beboer i Bagdad, jager militssoldater i biler uten skilter gjennom gatene om natten og anholder personer utendørs eller i sine hjem, hvorpå de anholdte forsvinner.

Ifølge belgiske utlendingsmyndigheter (CEDOCA 2016 s. 17) blir sunnimuslimer i Bagdad i økt grad utsatt for individualisert vold fra militser knyttet til Folkemobiliseringsstyrkene, bl.a. forulemping, bortføring og drap. De kan bli arrestert på sjekkpunkter mistenkt for å ha tilknytning til ISIL og ellers ofte bli utsatt for utskjelling, dårlig behandling og trusler (CEDOCA 2016, s. 19).

Reuters (Parker 2015b) rapporterer om menn i sikkerhetsstyrkenes uniformer som utfører kidnappinger i Bagdad.

Likvideringer

Ifølge FN's sikkerhetsråd (UN Security Council 2015, avsnitt 22) blir det daglig gjort funn av uidentifiserte lik i Bagdad, og ifølge Reuters (Parker 2015b) rundt byen. Åstedet og måten drapet er utført på peker mot politisk/religiøse motiver. Dermed er det nærliggende å anta at

Respons **Irak: Situasjonen for sunnimuslimer i Bagdad**

det er militser som står bak overgrepene. Gopal (2016) nevner «flere dusin» mishandlede og misfargede lik som ukentlig blir tatt imot på Bagdads likhus.

ISIL-terror

ISILs bombeangrep rammer både sunnier og sjiaer, men ISIL kan også rette seg mer direkte mot målgrupper i den sunnimuslimske befolkningen. F.eks. viser det amerikanske utenriksdepartementet i sin årlige menneskerettighetsrapport for 2015 (U.S. Department of State 2016, s. 23) til at ISIL i 2015 henrettet sunnimuslimske stammeledere fra Bagdad som hadde avgitt medlemmer til de irakiske regjeringsstyrkene. I juni 2016 bombet ISIL en moské i Abu Ghraib (Al Jazeera 2016), en ren sunni-forstad. 12 ble drept og 32 såret.

Mishandling av demonstranter

Ifølge det amerikanske utenriksdepartementet (U.S. Department of State 2016, s. 36) har styrker underlagt irakiske myndigheter ved flere anledninger mishandlet sunnimuslimske demonstranter, under påskudd av mistanke om at det fantes ISIL-sympatisører blant dem.

Anholdelse av familiemedlemmer

Det amerikanske utenriksdepartementet (U.S. Department of State 2016, s. 18) påpeker at politi og sikkerhetsorganer arresterer familiemedlemmer til etterlyste personer for å presse den etterlyste til å melde seg. Dette skal i de fleste tilfeller ha rammet familier til sunnier som er etterlyst mistenkt for aktiviteter som rammes av antiterror-loven. Også militsfolk anholder folk i sine hjem.

Borføringer på sjekkpunkt

Selv om det ikke er noen synlig forskjell på sunni- og sjiamuslimske irakere, kan navnet og fødestedet indikere hvilken trosretning en person tilhører. På grunn av ubehagelige episoder og frykt som følge av at sunnimuslimer har blitt bortført fra sjekkpunkter, har flere med «typiske» sunni-navn fått endret navnet sitt til et som er mer «nøytralt», som for eksempel fra Omar til Ammar (Chulov 2015).

Finske utlendingsmyndigheter (Migrationsverket 2015, s. 16) rapporterer om at sunnimuslimer jevnt over blir undersøkt grundigere enn sjiamuslimer ved passering av offisielle sjekkpunkter. På illegale sjekkpunkter som ulike militser temporært setter opp, kan man bli bedt om å vise ID-dokument og bli utspurt om religiøse tekster. Dette er en måte å avdekke om vedkommende er sunni eller sjia. Også The Guardian (Chulov 2015) omtaler dette i en artikkel.

På de irakiske ID-kortene som alle bruker, fremgår det hvor man er født og i hvilken provins kortet er utstedt (Landinfo 2016b, s. 16). Dermed kan personer som kommer fra provinser med religiøst homogen befolkning, oppleve å bli knyttet til en bestemt trosretning i forbindelse med ID-kortkontroll.

Registreringsskiltene på irakiske biler er preget med nummer, provins og by der bilen er registrert. Allerede i 2006 ble det rapportert om at man kunne komme i vanskeligheter på sjekkpunkter fordi skiltene på bilen man kjørte, indikerte hvor man var fra (Wong 2006). Dette ble også nevnt av den irakiske kilden Landinfo møtte i Amman (2016). Han sa at f.eks.

Respons Irak: Situasjonen for sunnimuslimer i Bagdad

kurdere i bil med Erbil-skilter kunne få problemer i Bagdad fordi militser er negativt innstilt til kurderne.

Hva er omfanget av disse overgrepene?

Holder vi ISILs bombeanslag utenfor, er det vanskelig å tallfeste omfanget av de ovennevnte overgrepene.

Det er vanskelig å finne tall som sikkert kan anslå hvor mange sunnimuslimer som f.eks. er blitt likvidert av militser på politisk/religiøst grunnlag. En del gjenfunne lik har imidlertid skader som bærer preg av at drapsmotivet kan ha vært politisk/sekterisk motivert, ifølge en rapport fra FNs sikkerhetsråd (UN Security Council 2015, s. 6), eller de er funnet på steder som kan tilsi at militser står bak (Wing 2015).

Ifølge Wing (2015) skjedde det et stort hopp i antallet antatt politisk/sekterisk motiverte drap etter ISILs erobring av Mosul i 2014, og et nytt hopp etter at kampene om Ramadi våren 2015 førte til at store antall sunniarabere flyktet derfra til Bagdad.

I perioden mai–oktober 2015 ble 436 av de 551 uidentifiserte likene som UNAMI/OCHR hadde rapportert om (2015, s. 28), funnet i Bagdad. Likfunnene hadde skjedd daglig, men myndighetenes etterforskere kunne som regel verken fastslå identiteten eller gi noen annen informasjon om de avdøde.

Kidnappinger skal være svært vanlig i Bagdad, men vi har ikke tilgang til noen statistikk som viser forekomsten. Kidnappinger kan være både kriminelt og politisk motivert, og det skal ikke være uvanlig å kidnappe for å skaffe penger til politisk motiverte voldelige aktiviteter.

I 2014 skal det ha vært «flere dusin» kidnappinger bare av forretningsfolk daglig, ifølge Newsweek (DiGiovanni 2014).

Det amerikanske utenriksdepartementet (U.S. Department of State 2016, s. 6) siterer det irakiske menneskerettighetsministeriet som oppga tallet for savnede personer, trolig på landsbasis, til 2935 i perioden fra juni 2014 til juni 2015. Departementet noterer samtidig at kidnappingene forekommer «jevnlige».

UNHCR (2016, s. 9, note 52) viser til samme rapport fra det amerikanske utenriksdepartementet og siterer at «kriminelle og militser utnytter sikkerhetssituasjonen til å utføre dusinvis av kidnappinger i Bagdad ukentlig».² Hvor mange sunnimuslimer som er blitt bortført fra sjekkpunkter, kan vi ikke tallfeste, men rapporteringen som foreligger, antyder at dette er noe som har forekommet i lengre tid.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

² Sitatet stammer riktignok fra det amerikanske utenriksdepartementet rapport for 2014.

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- Aikins, M. (2015, 16. mars). Inside Baghdad's Brutal Battle Against ISIS. *Rolling Stone*. Tilgjengelig fra <http://www.rollingstone.com/politics/news/inside-baghdads-brutal-battle-against-isis-20150313> [lastet ned 27. juni 2016]
- Al Jazeera (2016, 28. juni). Iraq: Suicide bombing in Abu Ghraib mosque 'kills 12'. *Al-Jazeera*. Tilgjengelig fra <http://www.aljazeera.com/news/2016/06/iraq-suicide-bombing-abu-ghraib-mosque-kills-12-160628040953541.html> [lastet ned 27. juni 2016]
- CEDOCA (2016, 31. mars) Irak. *La situation sécuritaire à Bagdad*. Brussel: CEDOCA. Tilgjengelig fra http://www.cgr.be/sites/default/files/rapporten/coi_focus_15c_bagdad_mars_2016_definitif_0.pdf [lastet ned 27. juni 2016]
- Chulov, M. (2015, 5. april). Iraqi Sunnis Forced to Abandon Homes and Identity in Battle for Survival. *The Guardian*. <http://gu.com/p/477hk/stw> [lastet ned 27. juni 2016]
- Di Giovanni, J. (2014, 26. november). The Militias of Baghdad'. *Newsweek*. Tilgjengelig fra <http://www.newsweek.com/2014/12/05/militias-baghdad-287142.html> [lastet ned 27. juni 2016]
- Gopal (2016, mai). The Hell after ISIS. *The Atlantic*. Tilgjengelig fra <http://www.theatlantic.com/magazine/archive/2016/05/the-hell-after-isis/476391/> [lastet ned 27. juni 2016]
- ISW, dvs. Institute for the Study of War (2015). *Iraq Situation Report: February 5-6, 2015*. Washington D.C.: Institute for the Study of War. Tilgjengelig fra http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Iraq%20SITREP%202015-2-5-6_2.pdf [lastet ned 29. juni 2016]
- Jiyad, S. & Knights, M. (2016, 17. mai). How to prevent sectarian backlash from Baghdad bombings. *Al-Jazeera*. Tilgjengelig fra <http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2016/05/prevent-sectarian-backlash-baghdad-bombings-160517073547859.html> [lastet ned 29. juni 2016]
- Landinfo (2016a, 28. juni). *Irak: Situasjonen for arabiske internt fordrevne sunnimuslimer i Bagdad*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/3377/1/3377_1.pdf [lastet ned 28. juni 2016]
- Landinfo (2016b). *Irak: Reisedokumenter og andre dokumenter*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://landinfo.no/asset/3368/1/3368_1.pdf [lastet ned 27. juni 2016]
- Martin, P. (2016, 27. mai). *The Campaign for Fallujah: May 26, 2016*. Washington D.C.: Institute for the Study of War. Tilgjengelig fra <http://www.understandingwar.org/backgrounder/campaign-fallujah-may-26-2016> [lastet ned 27. juni 2016]
- Migrationsverket (2015, 29. april). *Security Situation in Baghdad – the Shia Militias*. Helsingfors: Migrationsverket. Tilgjengelig fra http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad_-_The_Shia_Militias_29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388 [lastet ned 27. juni 2016]
- McDonnell, P. (2014, 20. juli). Proud Sunni neighborhood writhes under Iraq's Shiite security forces. *Los Angeles Times*. Tilgjengelig fra <http://www.latimes.com/world/middleeast/la-fg-iraq-adhamiya-20140720-story.html> [lastet ned 27. juni 2016]

Respons Irak: Situasjonen for sunnimuslimer i Bagdad

- Muir, J. (2016, 5. februar) . Iraq divisions undermine battle against IS. *BBC*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-35492067> [lastet ned 27. juni 2016]
- National Geographic (2014, august) What Does It Mean to Be Iraqi Anymore? *National Geographic*. Tilgjengelig fra <http://news.nationalgeographic.com/news/special-features/2014/08/140801-iraq-sunni-shiite-baghdad-caliphate-saddam-hussein-al-qaeda-infocus/> [lastet ned 27. juni 2016]
- Parker, N. (2015a, 21. oktober). Power failure in Iraq as militias outgun state. *Reuters*. Tilgjengelig fra <http://www.reuters.com/investigates/special-report/iraq-abadi/> [lastet ned 27. juni 2016]
- Parker, N. (2015b, 14. desember). Torture by Iraqi militias: the report Washington did not want you to see. *Reuters*. Tilgjengelig fra <http://www.reuters.com/investigates/special-report/mideast-crisis-iraq-militias/> [lastet ned 27. juni 2016]
- Parker, N. & Rasheed, A. (2014, 17. desember). Special Report: Inside Iraq's 'killing zones'. *Reuters*. Tilgjengelig fra <http://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-baghdad-specialreport-idUSKBN0JV10J20141217> [lastet ned 27. juni 2016]
- UNAMI/OCHR (2016, 11. januar). *Report on the Protection of Civilians in the Armed Conflict in Iraq: 1 may – 31 Ocrtober 2015*. Bagdad/New York: UNAMI/OCHR. Tilgjengelig via <http://www.refworld.org/docid/56a09a304.html> [lastet ned 27. juni 2016]
- UN Security Council (2015, 26. oktober). *First report of the Secretary-General pursuant to paragraph 7 of resolution 2233 (2015), 26 October 2015, S/2015/819*. New York: UN Security Council Tilgjengelig via <http://www.refworld.org/docid/563719d14.html> [lastet ned 27. juni 2016]
- UNHCR (2016, 3. mai). *Relevant COI for Assessments on the Availability of an Internal Flight or Relocation Alternative (IFA/IRA) in Baghdad for Sunni Arabs from ISIS-Held Areas*. Geneve: UNHCR. Tilgjengelig via <http://www.refworld.org/pdfid/575537dd4.pdf> [lastet ned 27. juni 2016]
- U.S. Department of State (2016, 14. april). *Country Reports on Human Rights Practices for 2015 - Iraq 2015 Human Rights Report*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <http://www.state.gov/documents/organization/253137.pdf> [lastet ned 27. juni 2016]
- U.S. Department of State (2016, 14. april). *Country Reports on Human Rights Practices for 2014 - Iraq 2014 Human Rights Report*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2014/nea/236600.htm>. [lastet ned 27. juni 2016]
- Wing, J. (2016, 7. juni). Violence in Iraq – May 2016. *Musings on Iraq* [blogg]. Tilgjengelig fra <http://musingsoniraq.blogspot.no/2016/06/violence-in-iraq-may-2016.html> [lastet ned 27. juni 2016]
- Wing, J. (2015, 19. mai). Continued heavy fighting in Iraq. *Musings on Iraq* [blogg]. Tilgjengelig fra <http://musingsoniraq.blogspot.no/2015/05/continued-heavy-fighting-in-iraq-2nd.html> [lastet ned 27. juni 2016]
- Wong, E. (2006, 6. september). To Stay Alive, Iraqis Change Their Names. *New York Times*. Tilgjengelig fra http://www.nytimes.com/2006/09/06/world/middleeast/06identity.html?pagewanted=print&_r=0 [lastet ned 27. juni 2016]

Muntlige kilder

- Velinformert irakisk kilde. Møte i Amman 8. mars 2016.

© Landinfo 2016

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.